

Народна банка на Република Македонија
Дирекција за статистика

**Меѓународна инвестициона позиција на
Република Македонија за 2008 година**

Декември, 2009 година

Табела 1.

Меѓународна инвестициона позиција 2003-2008 година

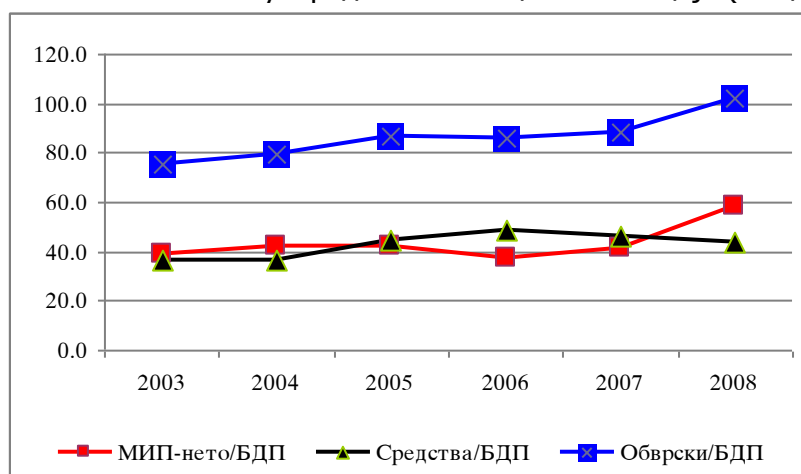
(милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
МИП-нето	-1,599.7	-1,836.6	-1,978.3	-1,878.5	-2,401.1	-3,267.2
Средства	1,495.3	1,589.4	2,081.7	2,472.7	2,686.0	2,456.2
Обврски	3,095.0	3,426.0	4,060.1	4,351.2	5,087.2	5,723.5
БДП	4,105.0	4,324.5	4,676.0	5,081.3	5,606.5	6,504.3
МИП-нето/БДП(%учество)	-39.0	-42.5	-42.3	-37.0	-42.8	-58.3
Средства/БДП(%учество)	36.4	36.8	44.5	48.7	47.9	43.8
Обврски/БДП(%учество)	75.4	79.2	86.8	85.6	90.7	102.1

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 1

Компоненти на Меѓународна инвестициона позиција (% од БДП)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Прилог 1Поделба на секторите во МИП

За изготвување и презентирање на МИП, секторите се групирани на следниот начин:

- **Монетарна власт:** ја претставува централната банка т.е. Народна банка на Република Македонија
- **Држава:** се состои од централна влада, локална влада и фондови за социјална заштита. Овој сектор не ги опфаќа претпријатија во сопственост на државата коишто работат по принципот на слободен пазар.
- **Банки:** ги опфаќа сите депозитни институции, со исклучок на Централната Банка.
- **Останати сектори:** оваа група се состои од следните функционални категории:
 - Небанкарски финансиски институции (вклучува осигурителни компании, инвестициони фондови, приватни пензиски фондови и други финансиски посредници);
 - Нефинансиски институции (ентитети вклучени во производство на добра и услуги (вклучувајќи и претпријатија во сопственост на државата);
 - Домаќинства (домаќинства и физички лица);
 - Непрофитни институции кои служат на домаќинствата (цркви, политички партии, здруженија, асоцијации

Табела 2

МИП на ниво на институционални сектори

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
МИП, нето - држава	-1,027.0	-1,016.5	-1,282.8	-1,066.9	-905.9	-906.3
МИП, нето- монетарни власти	693.4	682.9	1,083.4	1,392.2	1,541.6	1,496.1
МИП, нето- банки	251.8	314.5	231.8	87.2	-98.7	-439.2
МИП, нето- останат сектор	-1,518.0	-1,817.5	-2,010.8	-2,291.0	-2,938.1	-3,417.8
МИП, нето	-1,599.7	-1,836.6	-1,978.4	-1,878.5	-2,401.1	-3,267.2

Извор: Народна банка на Република Македонија

Прилог 2

Анализа на меѓународната инвестициона позиција на поделни земји

Заради компаративна анализа на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, во продолжение е дадена анализа на меѓународната инвестициона позиција на поделни земји.

Табела 3

Нето меѓународна инвестициона позиција на поделни земји*

Земја	2007		2008	
	во милијарди евра	% од БДП	во милијарди евра	% од БДП
Евро зона	-1,164.9	-13.0%	-1,803.9	-19.6%
САД	-1,453.2	-14.1%	-2,355.9	-24.0%
Хрватска	-39.9	-93.2%	-35.6	-75.1%
Словенија	-7.4	-21.3%	-12.1	-32.5%
Македонија	-2.4	-42.8%	-3.3	-50.2%
Грција	-214.5	-94.7%	-183.9	-76.9%
Бугарија	-26.5	-91.8%	-36.7	-107.6%
Турција	-213.8	-45.3%	-135.3	-27.1%

*Извор: ЕЦБ, ЕУРОСТАТ, ММФ, интернет страници на централни банки и сопствени пресметки.

1. АНАЛИЗА НА МЕЃУНАРОДНАТА ИНВЕСТИЦИОНА ПОЗИЦИЈА СПОРЕД ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (ИНВЕСТИЦИИ)

Прилог 3

Класификација на Меѓународната инвестициона позиција според видови на инвестиции:

Поделена на два дела како средства и обврски, МИП се состои од четири функционални инвестициони категории и под-категории, во кои трансакциите се класифицирани според видот на инвестирање, како што следува:

- **Директни инвестиции**, кои се класифицирани:
 - од аспект на насока на инвестирање:
 - инвестиции во странство
 - инвестиции во Република Македонија
 - од аспект на инструменти:
 - акционерски капитал и реинвестирана добивка
 - останат капитал
- **Портофолио инвестиции**, кои се поделени на сопственички капитал и должнички хартии од вредност
- **Останати инвестиции**, кои се поделени на: трговски кредити, заеми, валути и депозити и останати средства/обврски; и
- **Резервите** се класифицирани според видови на инструменти.

2.1. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ

Прилог 4

Странски Директни Инвестиции

Согласно препораките на Петтото издание на Прирачникот за билансот на плаќање на Меѓународниот Монетарен Фонд, странските директни иввестиции се дефинираат како вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, до крајот на 1993 година земјите применувале различни критериуми за дефинирање на директните иввестиции. Во Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас, со што се обезбедува меѓународна споредливост на податоците. Според тоа, дистинкција меѓу директен и портфолио инвеститор се темели на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието. Ваквите методолошки постапки за пресметување на странските директни и портфолио иввестиции во потполност се применуваат и во Република Македонија. Основен извор на податоци за директните иввестиции во Република Македонија претставуваат годишните прашалници кои резидентните фирми со странски капитал ги доставуваат до НБРМ. Прашалниците содржат податоци за иницијалното вложување, остварениот финансиски резултат и меѓукомпанискиот долг.

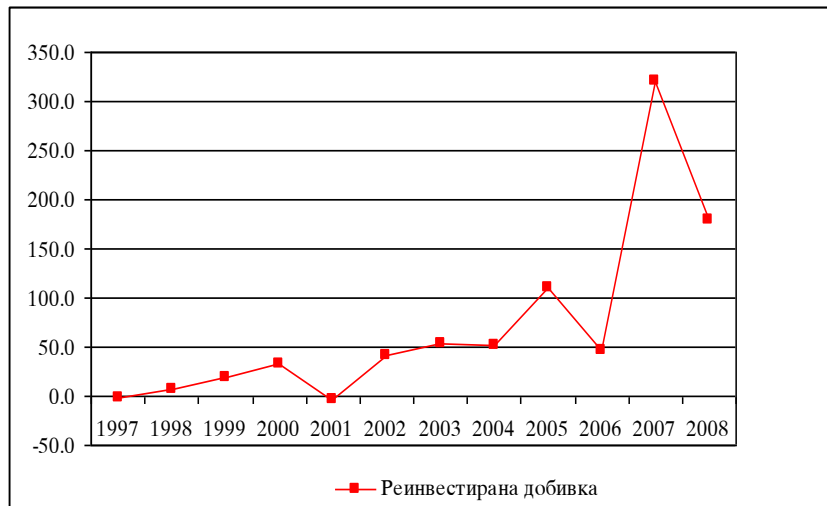
Табела 4: Состојба на странски директни иввестиции во Република Македонија (во милиони евра)

Година	Вкупно	Акционерски капитал	Побарувања	Обврски
1	2=3-4+5	3	4	5
1997	141.2	102.9	12.1	50.5
1998	270.4	219.5	12.8	63.7
1999	359.9	284.3	15.7	91.3
2000	580.1	497.7	16.9	99.3
2001	1,039.2	946.3	40.8	133.7
2002	1,160.7	1,056.6	46.3	150.5
2003	1,292.1	1,182.0	48.0	158.1
2004	1,610.2	1,366.1	36.7	280.8
2005	1,769.0	17.6	74.5	263.9
2006	2,098.6	1,863.3	80.9	316.1
2007	2,545.2	2,226.6	106.1	424.7
2008	2,968.8	2,407.4	114.0	675.3

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 2

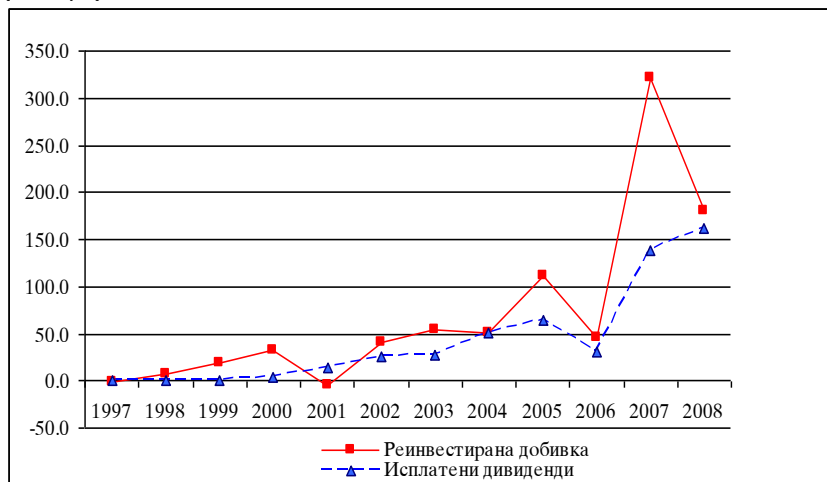
Реинвестирана и нераспределена добивка на фирмите со странски капитал
(во евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 3

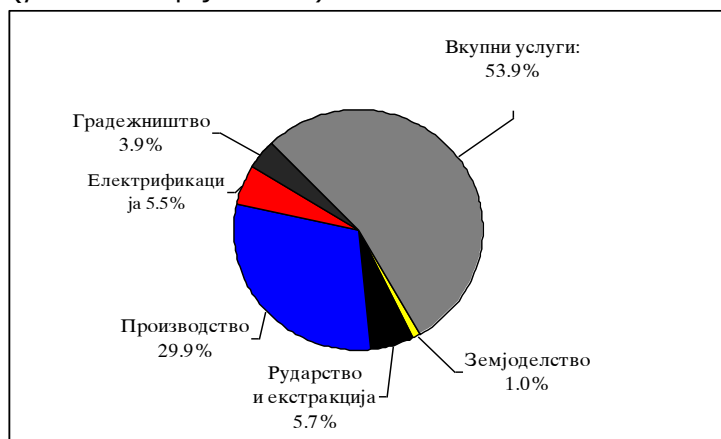
Реинвестирана и нераспределена добивка и исплатени дивиденди
(во евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 4

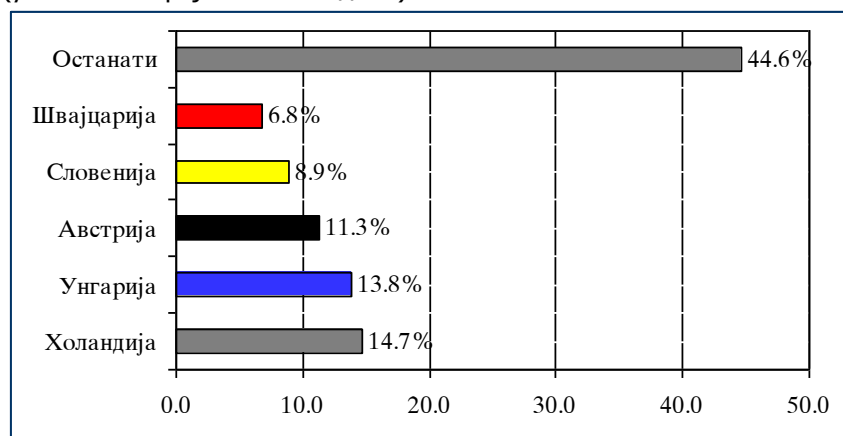
Странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности
(учества на крај на 2008)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 5

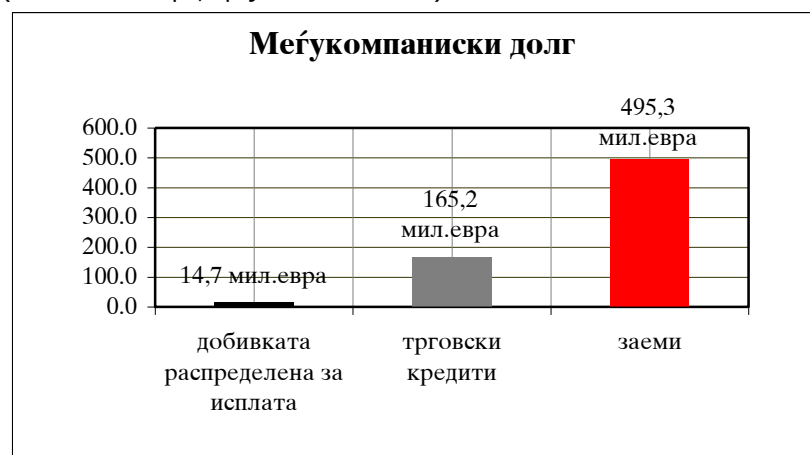
Странски директни инвестиции по земји
(учества на крај на 2008 година)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 6

Компоненти на останатиот капитал (меѓусебно поврзани субјекти)
(во милиони евра, крај на 2008 година)

Извор: Народна банка на Република Македонија

2.2 .ПОРТФОЛИО ИНВЕСТИЦИИ

Прилог 5

Портфолио инвестиции

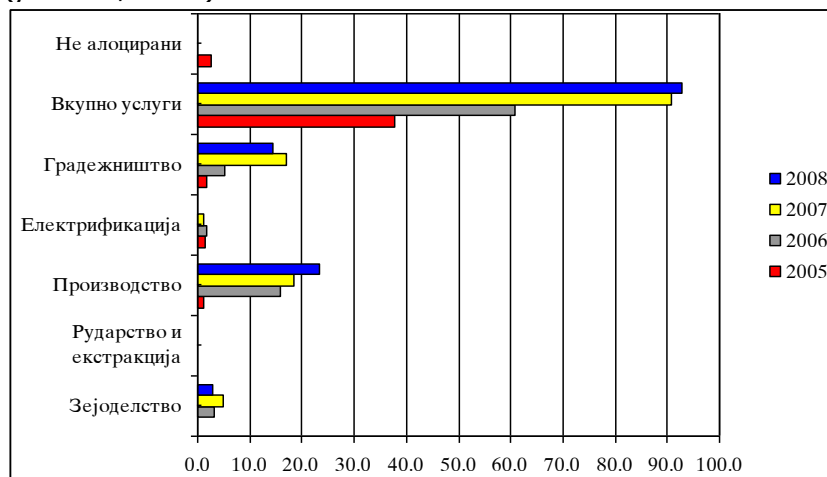
Портфолио инвестиции, согласно препораките на Петтото издание на Прирачникот за билансот на плаќање на Меѓународниот Монетарен Фонд, се дефинираат како вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност (со исклучок на оние вклучени во странски директни инвестиции), со кои се тргува на организирани и други финансиски пазари..

Во делот на сопственичките хартии од вредност, портфолио инвестициите подразбираат "пасивно" поседување на хартии од вредност, со кои нивниот имател нема право на активно учество во управувањето, или контролата врз нивниот издавач. Вообичаено, ова значи дека се поседуваат хартии од вредност чие учество е под 10% во капиталот или правото на глас.

Во делот на должничките хартии од вредност, се воспоставува должничко-доверителски однос кон издавачот на хартијата од вредност. Овие хартии, согласно рочноста, најчесто се делат на: обврзници и записи и инструменти на пазарот на пари.

Графикон 7

Портфолио инвестиции (сопственички хартии од вредност) во Република Македонија по дејности (учества, во %)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 5

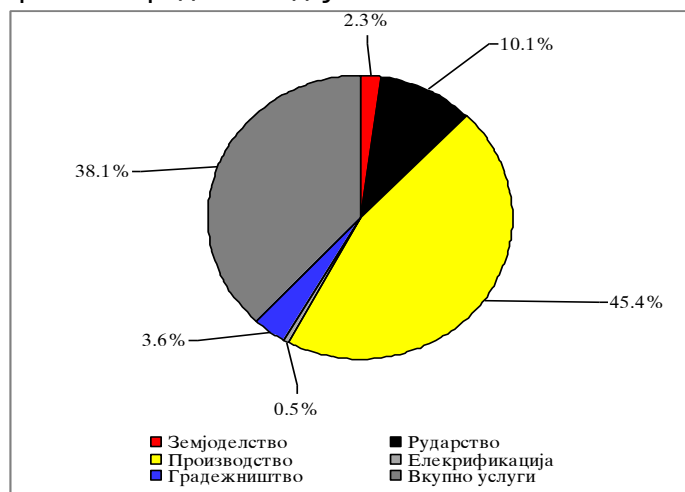
Состојба на краткорочни трговски побарувања-структура по земји
(во милиони евра)

Земја	Износ	%
Грција	29.6	52.7
Германија	6.6	11.8
Србија	4.9	8.8
Бугарија	3.5	6.2
Италија	2.3	4.2
Холандија	1.5	2.7
Словенија	1.1	1.9
Романија	1.1	1.9
Хрватска	1.1	1.9
Обединето Кралство	1.0	1.9
Останати земји	3.3	5.9
Вкупно	56.1	100.0

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 8

Трговски кредити по дејности

Извор: Народна банка на Република Македонија

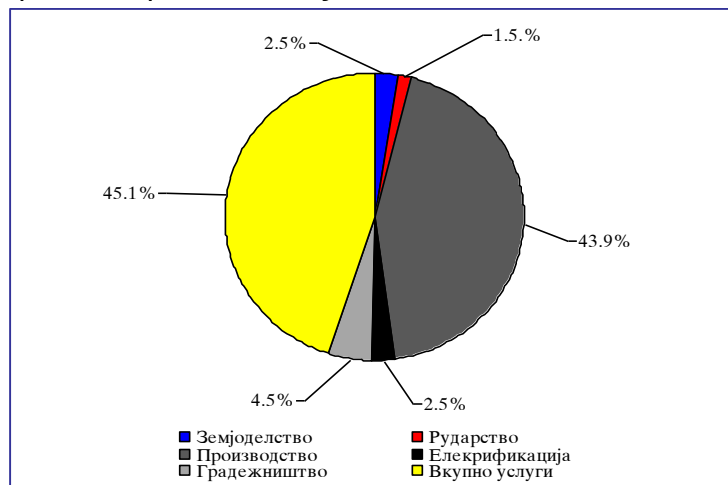
Табела 6

Состојба на краткорочни трговски обврски-структура по земји

Земја	Износ	%
Грција	44.4	26.9
Словенија	31.4	19.0
Швајцарија	16.8	10.1
Србија	13.3	8.1
Хрватска	9.9	6.0
Германија	8.9	5.4
Обединето Кралство	8.9	5.4
Турција	8.9	5.4
Австрија	7.6	4.6
Бугарија	7.5	4.5
Останати земји	7.7	4.6
Вкупно	165.2	100.0

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 9
Трговски кредити по дејности

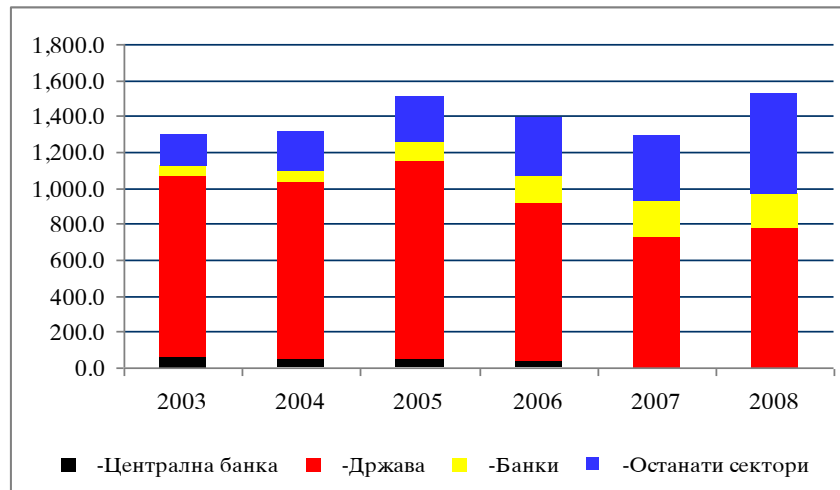
Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 7
Обврски по заеми од странство според должници
(во милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Краткорочни заеми	25.9	21.1	64.5	11.7	55.8	14.9
- Централна банка	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
- Банки	8.7	7.9	2.3	0.0	16.5	0.0
- Останати сектори	17.2	13.3	62.2	11.7	39.3	14.9
Долгорочни заеми	1,300.2	1,312.6	1,505.6	1,395.6	1,300.0	1,532.0
- Централна банка	54.7	46.0	52.7	42.4	0.0	0.0
- Држава	1,005.5	993.2	1,095.4	875.2	727.2	771.2
- Банки	64.0	57.6	108.8	146.3	199.8	201.1
- Останати сектори	175.9	215.8	248.8	331.7	372.9	559.7
Вкупно заеми	1,326.2	1,333.8	1,570.1	1,407.2	1,355.8	1,546.9
БДП	4,105.0	4,324.5	4,676.0	5,081.3	5,782.3	6,504.3
Краткорочни заеми/Вкупно заеми (%)	2.0	1.6	4.1	0.8	4.1	1.0
Долгорочни заеми/Вкупно заеми (%)	98.0	98.4	95.9	99.2	95.9	99.0
Вкупно заеми/БДП(%)	32.3	30.8	33.6	27.7	23.4	23.8

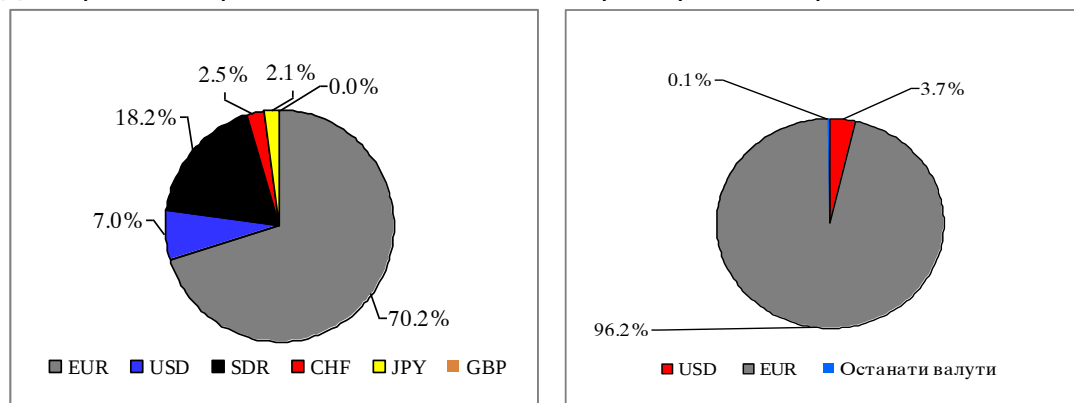
Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 10
Долгорочни заеми по сектори
(милиони евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 11-12
Валутна структура на долгот по основ на заеми (во %)
Долгорочни обврски Краткорочни обврски

Извор: Народна банка на Република Македонија

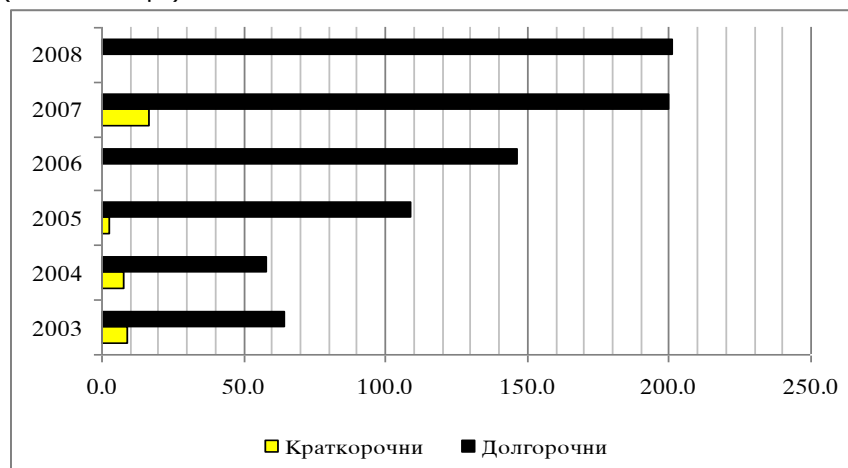
Табела 8
Обврски по заеми од странство од банкарскиот сектор
(во милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Заеми сектор Банки	72.8	65.5	111.1	146.3	216.3	201.1
-Краткорочни	8.7	7.9	2.3	0.0	16.5	0.0
-Долгорочни	64.0	57.6	108.8	146.3	199.8	201.1
Вкупно заеми	1,326.2	1,333.8	1,570.1	1,407.2	1,355.8	1,546.9
Заеми сектор Банки/Вкупно заеми (%)	5.5	4.9	7.1	10.4	16.0	13.0
Заеми сектор Банки/БДП (%)	1.8	1.5	2.4	2.9	3.7	3.1

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 13

Краткорочни и долгорочни заеми на банкарскиот сектор
(милиони евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 9

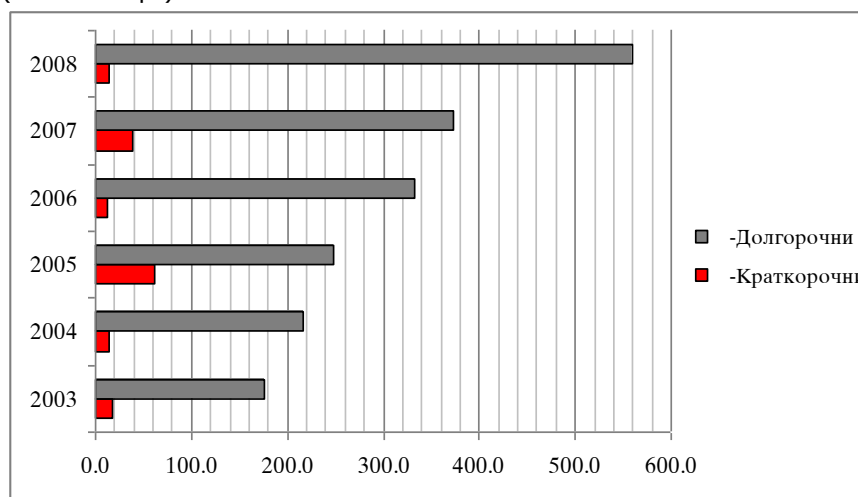
Користени заеми од странство од страна на останатите сектори
(во милиони евра)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Заеми Останати сектори	193.2	229.1	311.0	343.3	412.2	574.6
-Краткорочни	17.2	13.3	62.2	11.7	39.3	14.9
-Долгорочни	175.9	215.8	248.8	331.7	372.9	559.7
Вкупно заеми	1,326.2	1,333.8	1,570.1	1,407.2	1,355.8	1,546.9
Заеми Останати сектори/Вкупно заеми (%)	14.6	17.2	19.8	24.4	30.4	37.1
Заеми Останати сектори/БДП (%)	4.7	5.3	6.7	6.8	7.1	8.8

Извор: Народна банка на Република Македонија

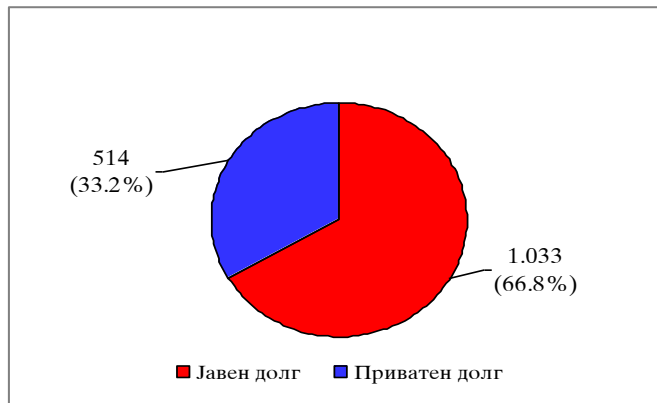
Графикон 14

Краткорочни и долгорочни заеми на останати сектори
(милиони евра)

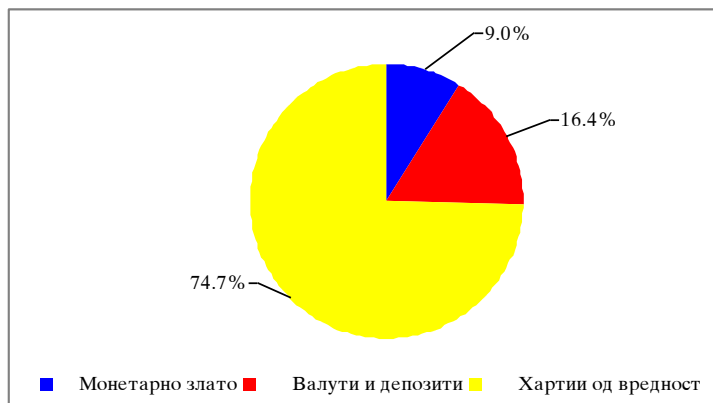
Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 15
Поделба на користени заеми
(милиони евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија

Графикон 16
Структура на официјалните резерви

Извор: Народна банка на Република Македонија